

GOLA DE LUCINO

MASSÍS DEL CAROIG

Comarca; La Canal de Navarrés

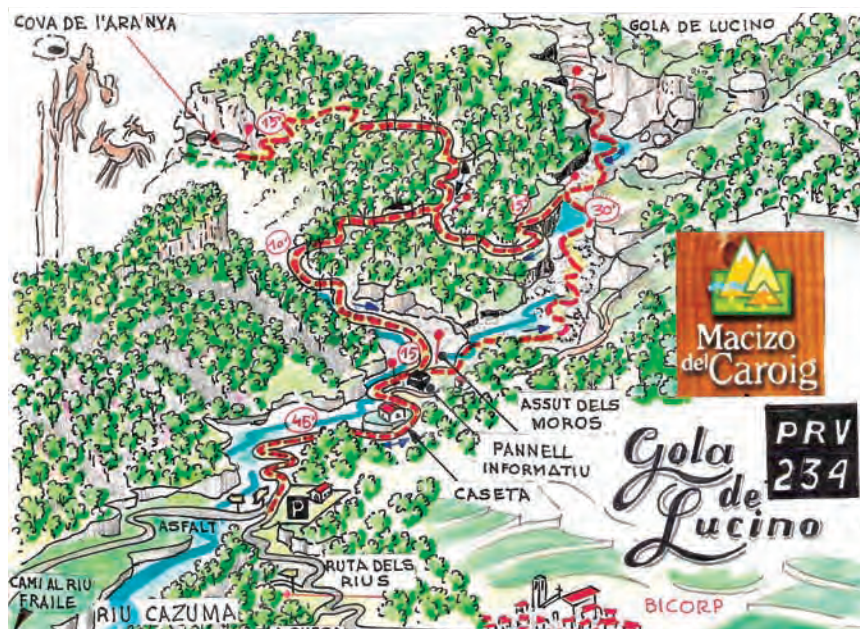
Ajuntament
de L'Eliana
DELEGACIÓ D'ESPORTS

Club de Muntanya L'Eliana

FITXA TÈCNICA

DATA EXCURSIÓ:
17 de Desembre 2006HORA D'EIXIDA:
8'30 del matí
Mercat L'ElianaTRANSPORT:
Bus.DIFICULTAT: **
Pista, llit riu Cazuma i sender.
Desnivell 126 m.DURACIÓ i DISTÀNCIA:
4/5 hores, 13 km. aproximadament.TERRENY, VEGETACIÓ i FAUNA:
Formacions geològiques singulars, pi
roig i carrasco, fleixos, sabines, ginebres,
baladre; cabra montesa.COL-LABORADOR:
T treball de camp, text i dibuix,
Josep Fornas Matalí.DISSENY I PUBLICACIÓ:
ÀngelEQUIP NECESSARI:
Motxilla, barret, botes de muntanya,
queviures, cantimplora, impermeable i
roba d'abric.NOTA INFORMATIVA:
Es aconsellable portar sempre una
xicoteta farmaciola individual, barretes
energètiques, fruits secs o xocolata.

Frescor d'aigua i Art

tardarem en arribar a l'assut dels Moros a partir del qual la ruta transcorre pel llit pedregós del riu Cazuma que, apareix i desapareix entre els còdols de la llera del riu.

Caminant entre grans pedres i plantes aquàtiques anirem sentint la remor de l'aigua que serpenteja entre les roques. El riu està rodejat per alts farallons coberts de pins i el seu caixer està entapissat per nombrosos baladres que posen la nota de color en l'agrest i verd paisatge.

En el nostre caminar veurem com s'engronsen les branques dels arbres al compàs del fred vent de l'hivern i gaudirem d'aquest preciós escenari i dels centenars de cabres salvatges que l'habituen. Rabeigs d'aigua pura i transparent ens eixiran al pas, alternant amb alegres cascades fins a arribar, en uns 30 minuts, a l'impressionant congost de la Gola Lucino, (naixement del riu Cazuma). En aquest lloc amagat ens esperen en silenci grans i polides pedres verticals "La Gola". Un racó en el qual la naturalesa ens barra el pas i ens mostra la seua intricada bellesa com, la de l'aigua pura i cristal·lina lliscant camí de

la tranquil·litat de la vall.

El pas infranquejable del naixement del Cazuma ens obliga a tornar pel seu llit, per un curt tram, fins trobar a la nostra dreta una pista que comença en el mateix riu i que ens puja cap a una senda il·luminada per la llum pura i brillant del sol que, gojosa, es filtra entre els arbres acolorint els llocs secrets del bosc. Aquesta senda en ziga-zaga, ens conduirà a les famoses pintures rupestres de la cova de l'Aranya en uns 30'.

Després de dinar i prendre una fumejant tassa de café eixida dels nostres termos, tornarem en hora i mitja de camí a l'inici d'aquesta ruta, rodejats pel bosc i pels innumerables ramats de cabres salvatges que a aquestes hores baixen a beure al riu. Al mateix temps el sol, en aquesta vesprada d'hivern, va descendant suaument fins a quedar per damunt de les fulles dels arbres i ocultant-se darrere de les llunyanes muntanyes.

ITINERARI: L'Eliana – Bicorp – Assut del Moros – Gola de Lucino –
Naixement riu Cazuma – Barranc de Hongares – Cova de l'Aranya – Assut del Moros – Bicorp – L'Eliana

Les senyes d'identitat de les comarques del Caroig es manifesten en el seu passat històric caracteritzat per l'anar i venir de diverses cultures que han llegat al territori un patrimoni singular digne de ser visitat: restes arqueològiques, jaciments, poblats, castells, esglésies, palaus i nombroses pintures rupestres com les de la cova de l'Aranya, les quals visitarem avui acompanyats per Lolín, la guia forestal, la qual ens explicarà el conjunt d'aquest art rupestre llevantí que consta de tres cavitats molt properes entre si.

LA RUTA: A quatre quilòmetres de Bicorp comença aquesta ruta, la qual s'endinsa per una massa forestal impressionant: pins, alzines, sabines i ginebres ens donaran una verda acollida. Una hora

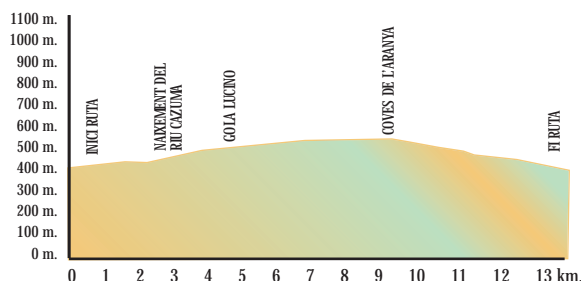
GRAU DE DIFICULTAT:

PASEJADA: bon camí, meyns de 3 hores.

EXCURSIÓ MITJANA: senda, desnivell mitjà, 4/5 hores

EXCURSIÓ FORTA: grans desnivells, senda o camp a través més de 5/6 hores.

ALTA MUNTANYA:

LA CANAL DE NAVARRÉS : La Canal de Navarrés Integra els municipis d'Anna, Bicorp, Bolbait, Xella, Ènguera, Millars, Navarrés, Estubeny i Quesa. Aquestes poblacions acordenen el Massís del Caroig conformant una bossa en forma de mitja lluna. Entre aquests municipis, Ènguera (319m) abraça més territori amb la seua gran serra, Anna (197m) és l'aigua, amb la seua Albufera, Estubeny (185m) és la tranquil·litat, amb brolladors cristal·lins, Xella (219m) destaca pel seu sorprenent salt d'aigua en el barranc del Turc, Navarrés (290m) és naturalesa viva, amb els seus pinars i els abruptes barrancs del riu Gran, i Bicorp, (290m) banyada per les transparents aigües del riu Fraile, amaguen tota una galeria d'art incrustades en les seues muntanyes.

MASSÍS DEL CAROIG : El territori de les muntanyes del Caroig és el centre geogràfic de la regió valenciana i abraça fins a 23 municipis de quatre comarques diferents. Caroig és el laberint de la lluna plena, on el geni del lloc no s'amaga. Posseïx importants fenòmens càrstics que juntament amb els nombrosos barrancs que el creuen formen una difícil i abrupta geografia. Els rius, Grande, Cazuma i Ludey són afluents de l'Escalona i aquest del Xúquer. El riu Fraile, de curs permanent, forma, al costat del Ludey, un dels paratges més bells d'aquestes muntanyes. El Caroig és la muntanya més alta del massís amb els seus 1.126m.

“CAROCHE puede considerarse como el centro y punto de unión de todos los montes esparcidos por el Reyno de Valencia” Amb aquestes paraules va definir Cavanilles a finals del segle XVIII, el massís del Caroig després de la seua ascensió al cim des de Bicorp per la rambla de la Molinera.

BICORP : El seu terme és el segon més gran de la comarca, que s'estén entre el riu Escalona i el massís del Caroig denominat popularment “Caroche”, un dels més alts de la nostra comunitat (1126m. SNM). Pertany a la província de València, partit Judicial de Xàtiva i el seu jutjat comarcal està a Ènguera, dista de la capital 98Km, té una superfície de 136'66Km² i està a una altitud de 290m. Les seues altures més importants són el Bou (893m), Santis (949m) Hargares (842m), Cazmilla (986m), la població està situada sobre un xicotet tossal, quasi rodejada pel barranc Moreno. L'església parroquial està dedicada a Sant Joan Baptista. A 8 Km del poble, es troben les célebres coves de l'Aranya, amb pintures rupestres d'art llevantí de fama internacional.

RIU CAZUMA : El riu Cazuma naix en la Gola Lucino, gola de roca calcària excavada per les aigües, que va estretint-se cada vegada més de forma progressiva. La seua altura és considerable entre, els 15 i 30 metres. El riu es forma per la unió dels barrancs dels Llatoneros i d'Hargares, creua el terme de Bicorp d'oest a est, li afluïx per la dreta la rambla de la Molinera.

COVA DE L'ARANYA : El Caroig també tanca, amagat en els seus abrics, un valuós tresor arqueològic : les pintures rupestres de la cova de l'Aranya. Situada en el barranc d'Hongares, afluïent del riu Cazuma, el conjunt rupestre consta en realitat de tres cavitats molt pròximes entre si, on es representen escenes de caça amb cabres, cervols i figures humanes, totes en actitud de moviment. Però el que ha convertit la cova de l'Aranya en el més cèlebre conjunt pictòric de tot l'art rupestre llevantí, és la representació, per primera vegada, de la famosa escena de la recol·lecció de la mel.

METEOROLOGIA N.º 19

GUIA DE MUNTANYA
Esports de risc a la muntanya

Totes les fonts possibles han de ser consultades per a conèixer, les condicions d'accés a les activitats triades, les possibilitats de dur a terme eixa activitat segons les aptituds de cadascú, els reglaments que regeixen eventualment esta activitat, els riscos a què està exposada la mateixa, les condicions meteorològiques a curt i mitjà termini, tenint en compte les condicions físiques, les tècniques bàsiques, l'equip, l'alimentació, l'estat mental, saber que per a orientar-se és necessari portar un mapa a escala 1/50 000 per a itineraris per sendes i d'1/25 000 per a itineraris fora de sendes. La marxa a peu. Esta activitat presenta tants o més riscos ja que és d'accés fàcil i atrau a un nombre molt gran de practicants amb un coneixement limitat de la muntanya.

Aquest comentari, el numero 19 és l'últim enfocat cap als fenòmens meteorològics, desitge, que us siguen d'utilitat al visitar la muntanya. Estan resumits i trets de la GUIA de MUNTANYA realitzada l'any 2004 per Centre Meteorològic Territorial de Catalunya.

Hora d'eixida i posta del sol avui en el Massís del Caroig.
Eixida a les 8'16, Posta a les 17'40,
Llunes: Plena, el 5, Vella el 12, Nova el 20, Creixent el 27

REFRANYS VALENCIANS

Feina de diumenge, el dimoni se le menge

LES TEUES ESCOMBRARIES, I A PODER SER LA QUE TROBES, DEPOSITA-LA A LA POBLACIÓ MÉS PRÒPERA

INFORMACIÓ I RESERVA: TELÈFON 660 06 17 81

TROBAREU MÉS INFORMACIÓ EN LA NOSTRA PÀGINA WEB:

www.leliana.es/clubmuntanya